

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор Державного науково-
методичного центру змісту культурно-
мистецької освіти

М. М. Бриль
2021 р.

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ЗМІСТУ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

МУЗИЧНІ БАРВИ

**Ансамблі
для баяна, акордеона, фортепіано
для закладів початкової мистецької освіти**

Київ – 2021

Укладач:

Т. М. Бодра

викладач Броварської міської дитячої музичної школи, спеціаліст вищої категорії, старший викладач

Рецензенти:

О. М. Харченко

викладач Комунального закладу «Харківський музичний фаховий коледж ім. Б. М. Лятошинського» Харківської обласної ради, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Д. О. Борзова

викладач циклової комісії народної інструментальної творчості Комунального закладу Львівської обласної ради «Львівський фаховий коледж культури і мистецтв», спеціаліст вищої категорії

Відповідальна
за випуск

А. Г. Полещук

Рекомендовано
на засіданні педагогічної ради
Броварської міської дитячої музичної школи
(протокол № 4 від 05 квітня 2021 р.)
© Бодра Т. М. 2021 р.
© Державний науково-методичний центр
змісту культурно-мистецької освіти, 2021 р.

Передмова

Неповторне звучання, яскраво виражена темброва «індивідуальність» виділяє баян та акордеон серед різноманітних музичних інструментів. Вони часто звучать у камерних концертах, в різних ансамблях і оркестрах. Саме слово «*ensemble*» у перекладі з французької мови означає «єдність».

Гра в ансамблі — це не тільки спільність виконання, але і спільність розуміння твору. Гра в ансамблі вимагає від учасників слухового самоконтролю, уміння визначати головне і другорядне у музичній канві. Обираючи репертуар для ансамблю, важливо враховувати близькість музичного смаку учасників, рівень володіння інструментом кожного з них.

У збірці представлені п'єси сучасних композиторів (Олександра Кукліна, Романа Бажиліна, Сергія Стельмаха) в аранжуванні для дуetu баяністів (акордеоністів) та варіації на тему української народної пісні «Ой у гаю, при Дунаю» Анастасії Гориславець для ансамблевого виконання фортепіано і баяна. Це яскраві інструментальні мініатюри, цікаві за художніми образами, сучасними ритмами та інтонаціями. Вони зручні для виконання, учні із задоволенням виконують їх на концертних та конкурсних сценах.

Метою створення збірки «Музичні барви» є бажання урізноманітнити репертуар учнів класу, допомогти їх до ансамблевої гри, що сприяє розвитку музичного слуху, відчуття ритму, формує художній смак, розуміння музичної форми, змісту твору, допомагає ставати справжніми музикантами.

Методичні рекомендації

1. С. Стельмах «Волошки»

Музична замальовка, що зображає зворушливу картину природи. Форма проста двочастинна. Спокійний душевний характер першої частини створюється завдяки плавному веденню міха.

Варто звернути увагу на якісне виконання штриха *legato* у мелодії в поєднанні з легким вальсовим акомпанементом. Одноманітний рух низхідних четвертних до половинних з крапкою передає простоту і красу безмежного поля з блакиттю волошкового кольору. Друга частина має зворушливий, схвилюваний характер, де обидві партії знаходяться в «бесіді». Мелодичні рухи висхідних та низхідних восьмих передають подих вітру, шепіт лугових трав. Зручним буде застосування п'ятипальцевої аплікатурної послідовності, особливо в другій партії. Рекомендовано учням молодшого та середнього шкільного віку.

2. О. Куклін «Стриб-скок»

П'єса має просту тричастинну форму з енергійним вступом. Темп виконання досить рухливий. Конкретно «стриб-скок» звучить починаючи з перших тактів п'єси у вигляді низхідних інтонацій «До» — «Ля», «До» — «Сі» з наголосом саме на друге слово. Створення образів допомагає краще розкрити характер п'єси. У першій частині можна уявити дівчинку, що стрибає на асфальті. Всі восьми тривалості в обох партіях, включаючи баси і акорди виконуються штрихом *staccato*, що зображає легкість стрибків. Бадьорий, грайливий характер крайніх частин контрастує з ліричною середньою, де мелодія першої партії та підголоски другої партії виконується штрихом *legato*. Дівчинка розмовляє з бабусею, котра намагається її кудись вести. Рух басів четвертними схожий на кроки. Важливою умовою дуетного виконання п'єси є утримання спільногого темпоритму, виконання вказаних штрихів. Рекомендовано учням молодшого шкільного віку.

3. О. Куклін «Хоровод»

П'єса написана в тричастинній формі зі вступом. За характером вона душевна, зворушлива, пристрасна. В ансамблевому виконанні слід звернути увагу на динамічне співвідношення мелодії, которую виконує перша партія, з підголосками та подвійними нотами другої партії. Акомпанемент має бути легким з опорою на бас. У другій частині, де у виконанні першої партії звучить зворушлива мелодійна варіація, а у другій - підголоски та рух четвертних нот, що підкреслює танцювальний крок хороводу, важливо зберегти фразування та динаміку самої теми. Після третьої, кульмінаційної, частини з яскравим низхідним рухом тридцять других нот у першій партії, наступає завершення що затихає. Рекомендовано учням середнього шкільного віку.

4. О. Куклін «На карнавалі»

Характер закладений у назві п'єси. Вона енергійна, виконується у жвавому темпі. Форма — тричастинна з кодою. Передати святковий настрій твору допоможуть чітке виконання артикуляції, синкопованого ритму, штрихів як в першій партії, так і в другій, де багато інтервалів (терції, кварти) та акордів на *staccato*. Акомпанемент має бути легким, з опорою на сильну долю. Друга частина має ліричний характер з динамічним розвитком від *tr* до *f*. Яскрава кода починається розширеним звучанням основного мотиву і закінчується чітким виконанням акордів. Виконуючи цю п'єсу дуетом, важливо звернути увагу на спільнє утримання темпоритму, форми твору та динаміки. Рекомендовано учням середнього шкільного віку.

5. Р. Бажилін «Нав'язливий мотив»

П'єса написана в складній тричастинній формі, кожна частина з яких поділяється на дві. Нав'язливим мотивом називають мелодію, яка легко запам'ятується і неодноразово повторюється. Саме такий мотив є

мелодійною основою кожного з розділів п'єси, але в другій частині він спочатку змінюється фактурно (звучить акордами), потім ритмічно

(у вигляді імпровізації), а наприкінці третьої частини додаванням дисонуючих звуків до мелодії, демонструє бажання «звільнитися» від цього «нав'язливого мотиву».

Не зважаючи на те, що п'єса має досить просте звучання і гармонії, у ній складний ритмічний малюнок, насичений восьмими та шістнадцятими паузами. Докладність ритму рекомендовано відпрацьовувати шляхом пульсації (заповнювати більш довгі тривалості та паузи дрібними).

Складною задачею ансамблевої гри є подолання труднощів поліритмії, коли кожна партія має свій особистий ритмічний малюнок, як у другій, кульмінаційній, частині п'єси. Це вимагає від кожного виконавця ансамблю вміння не тільки докладного виконання власної партії, а й здатності контролювати партію партнера. Важливими умовами є утримання спільного темпоритму, виконання штрихів, динаміки. Рекомендовано учням старшого шкільного віку.

6. Р. Бажилін «Улюбленець долі»

П'єса являє собою музичну замальовку в тричастинній формі. Характер —легкий, грайливий. Під час вивчення твору варто звернути увагу на ритмічний малюнок першої партії точність виконання, якого можна досягнути шляхом пульсації. Характерним для будови мелодії є використання штрихів *legato* і *staccato*. Виконання акомпануючих інтервалів та акордів другою партією в крайніх частинах має звучати ритмічно, легко на *staccato* з опорою на сильну долю. Важливо звернути увагу на легкість виконання басів і акордів лівою рукою, особливо в 13-15, 17-23 тактах, де акорди восьмими звучать на фоні четвертних басів. Виконання першої партії вимагає докладного дотримання артикуляції, точного відтворення акцентованих звуків, особливо у висхідних пасажах шістнадцятими тривалостями в 19, 29, 23 тактах. П'єса виконується в

рухливому темпі, тому дотримання чіткого ритму та єдиної темпу є обов'язковим. Рекомендовано учням старшого шкільного віку.

7. А. Гориславець Варіації на тему української народної пісні «Ой у гаю, при Дунаю»

«Родзинкою» цього ансамблю є темброве поєднання фортепіано і баяна. Твір має форму варіацій різних за характерами, темпами, тональностями, розмірами, що вимагає від виконавців ансамблю утримання єдиної форми твору, спільногого темпоритму, контролю за початком і закінченням кожної з варіацій. Основна мелодія (тема) обрамляє твір, вона має спокійний характер, який у виконанні баяна створюється завдяки плавному веденню міха, навіть під час зміни темпу та фактури. Варто звернути увагу на якість виконання штриха *legato* в поєднанні з легким вальсовим акомпанементом, точність виконання штрихів та спільний динамічний розвиток. Для виконання партії баяна зручною буде п'ятипальцева аплікатура. Рекомендовано учням старшого шкільного віку.

Примітки:

В - великий мажорний акорд

М - мінорний акорд

7 - домінантсептакорд

Д - допоміжний ряд

Волошки

Музика С.Стельмаха
Аранжування Т.Бодрої

Tempo di valse

1 { **mp**

Tempo di valse

2 { M M M M 7 7

1 { 7 **mf**

2 { M M M M M

1 { 12

2 { M 7 B 7

17

1
2

M 7 B B M

22

1
2

7 M M M 7

27

1
2

B B M

30

rit.

1
2

p

rit.

7 M

Стриб - скок

Музика О. Кукліна
Аранжування Т. Бодрої

Allegro, buriando

Musical score for measures 1-5. The score consists of two staves. Staff 1 (top) starts with a treble clef, 2/4 time, and 16th-note patterns. It ends with a dynamic *mf*. Staff 2 (bottom) starts with a treble clef, 2/4 time, and 16th-note patterns. It ends with a dynamic *mf* and a measure ending with a bass clef and 2/4 time.

Musical score for measures 6-11. The score consists of two staves. Staff 1 (top) shows continuous eighth-note patterns. Staff 2 (bottom) shows eighth-note patterns with dynamics *M* and a measure ending with a bass clef and 7/8 time. The instruction *simile staccato* is written below the staff.

Musical score for measures 12-17. The score consists of two staves. Staff 1 (top) shows eighth-note patterns. Staff 2 (bottom) shows eighth-note patterns with dynamics *B*, *7*, *M*, *M*, and *7*.

16

1 { Fine

2 { Fine

21

1 { mp

2 { D. al Fine

29

1 { D. al Fine

2 { D.S. al Fine

33

1 { D.S. al Fine

2 { D.S. al Fine

Хоровод

Музика О.Кукліна
Аранжування Т. Бодрої

Andantino. Espressivo

1 {

mf

Andantino. Espressivo

2 {

mf

M 7 B B M 7

4

1 {

p

2 {

M 7

6

1 {

mp

mp

2 {

M 7 B 7

д

9

1 { G clef, 2 sharps. Measures 1-2: 8th-note chords. Measure 3: 16th-note chords. Measure 4: 8th-note chords.

2 { G clef, 2 sharps. Measures 1-2: 8th-note chords. M, 7, B, 7. Measures 3-4: 8th-note chords.

11

1 { G clef, 2 sharps. Measures 1-2: 8th-note chords. Measure 3: 16th-note chords. Measure 4: 8th-note chords.

2 { G clef, 2 sharps. Measures 1-2: 8th-note chords. Measures 3-4: 16th-note chords. M, 7, 7, M.

13

1 { G clef, 2 sharps. Measure 1: 16th-note chords. p, legato. Measures 2-3: 8th-note chords.

2 { G clef, 2 sharps. Measures 1-2: 8th-note chords. legato, M. Measures 3-4: 8th-note chords.

15

1 { G clef, 2 sharps. Measures 1-2: 16th-note chords. Measures 3-4: 8th-note chords.

2 { G clef, 2 sharps. Measures 1-2: 8th-note chords. M, 7, B, 7. Measures 3-4: 8th-note chords.

17

1 { G clef, 2 sharps. Measures 1-2.

2 { G clef, 2 sharps. Measures 1-2. Chords labeled M, 7, B, 7.

19

1 { G clef, 2 sharps. Measures 3-4.

2 { G clef, 2 sharps. Measures 3-4. Chords labeled M, 7, M, M.

21

1 { G clef, 2 sharps. Measures 5-6. Dynamics: *mf*, *f*.

2 { G clef, 2 sharps. Measures 5-6. Chords labeled M, 7, M, M. Measure 6 ends with a fermata over the bass note.

A tempo

24

1 { G clef, 2 sharps. Measures 7-8. Dynamics: *poco rit.*, *p*.

2 { G clef, 2 sharps. Measures 7-8. Chords labeled B, 7, M, 7, B, B.

27

1 { G clef, 2 sharps, measure 27. Treble staff: eighth-note chords (G, B, D, E). Bass staff: eighth-note chords (D, G, B, E). Measure 28: Treble staff: eighth-note chords (G, B, D, E). Bass staff: eighth-note chords (D, G, B, E).

2 { G clef, 2 sharps, measure 27. Treble staff: eighth-note chords (G, B, D, E). Bass staff: eighth-note chords (D, G, B, E). Measure 28: Treble staff: eighth-note chords (G, B, D, E). Bass staff: eighth-note chords (D, G, B, E).

M 7 M 7

29

1 { G clef, 2 sharps, measure 29. Treble staff: eighth-note chords (G, B, D, E). Bass staff: eighth-note chords (D, G, B, E).

mf
legato

2 { G clef, 2 sharps, measure 29. Treble staff: eighth-note chords (G, B, D, E). Bass staff: eighth-note chords (D, G, B, E).

legato

M 7 B 7 M 7

32

1 { G clef, 2 sharps, measure 32. Treble staff: eighth-note chords (G, B, D, E). Bass staff: eighth-note chords (D, G, B, E).

2 { G clef, 2 sharps, measure 32. Treble staff: eighth-note chords (G, B, D, E). Bass staff: eighth-note chords (D, G, B, E).

M 7 M 7

34

1 { G clef, 2 sharps, measure 34. Treble staff: eighth-note chords (G, B, D, E). Bass staff: eighth-note chords (D, G, B, E).

p

2 { G clef, 2 sharps, measure 34. Treble staff: eighth-note chords (G, B, D, E). Bass staff: eighth-note chords (D, G, B, E).

M 7 M 7

На карнавалі

Музика О. Кукліна
Аранжування Т. Бодрої

Brillante

1 { 1 {

2 {

4

1 {

2 {

7

1 {

2 {

10

1 {

2 {

д

13

1 { G clef, 2 flats. Measures 1-3.

2 { G clef, 2 sharps. Measures 1-3. Bass staff: 7th chords. Measure 3: M above chord.

16

1 { G clef, 2 flats. Measures 1-2. Dynamics: mp. Bass staff: 7th chords.

2 { G clef, 2 flats. Measures 1-2. Dynamics: mp. Bass staff: 7th chords. Measure 3: M above chord. Measure 4: 7th chord. Measure 5: D below bass staff.

19

1 { G clef, 2 flats. Measures 1-2. Bass staff: 7th chords. Measure 3: D below bass staff.

2 { G clef, 2 flats. Measures 1-2. Bass staff: 7th chords. Measure 3: B above bass staff. Measure 4: 7th chord. Measure 5: D below bass staff. Bass staff: 7th chords. Measure 6: M above bass staff.

22

1 { G clef, 2 flats. Measures 1-2. Bass staff: 7th chords. Measure 3: D below bass staff.

2 { G clef, 2 flats. Measures 1-2. Bass staff: 7th chords. Measure 3: M above bass staff. Measure 4: D below bass staff.

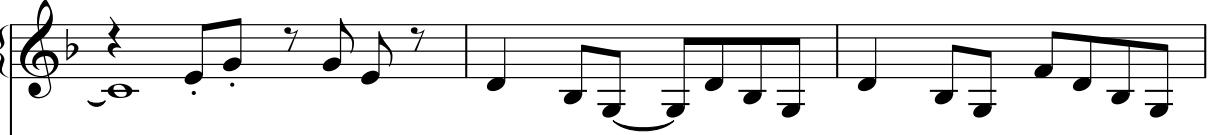
25

1 { *mf*

2 { *mf*

M M 7 B

28

1 { *mf*

2 { *mf*

M

§ Ø Ø

31

1 { *f*

2 { *f*

34

1 {

2 { M M

Musical score for piano, page 1, measures 37-40. The score consists of two staves. Staff 1 (top) has a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It contains eighth-note patterns. Staff 2 (bottom) has a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It features sixteenth-note patterns, including grace notes indicated by dots above the stems. Measure 37 starts with a measure rest followed by a sixteenth-note pattern. Measures 38-39 show eighth-note patterns. Measure 40 concludes with a sixteenth-note pattern.

Musical score for two voices, labeled 1 and 2, showing measures 40-41. The score consists of two staves. Voice 1 (top staff) starts with a melodic line and ends with a sustained note. Voice 2 (bottom staff) provides harmonic support with chords and bass notes. Measure 41 begins with a bass note followed by a series of eighth-note chords.

Musical score for piano, page 1, system 46. The score consists of two staves. Staff 1 (top) starts with a melodic line in G major, followed by a forte dynamic section with eighth-note chords. Staff 2 (bottom) features a harmonic bass line with sustained notes and eighth-note chords. Measure numbers 7 and M are indicated above the staff.

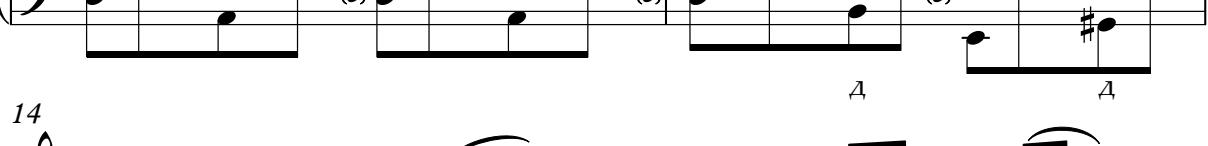
Нав'язливий мотив

Музика Р.Бажиліна
Аранжування Т. Бодрої

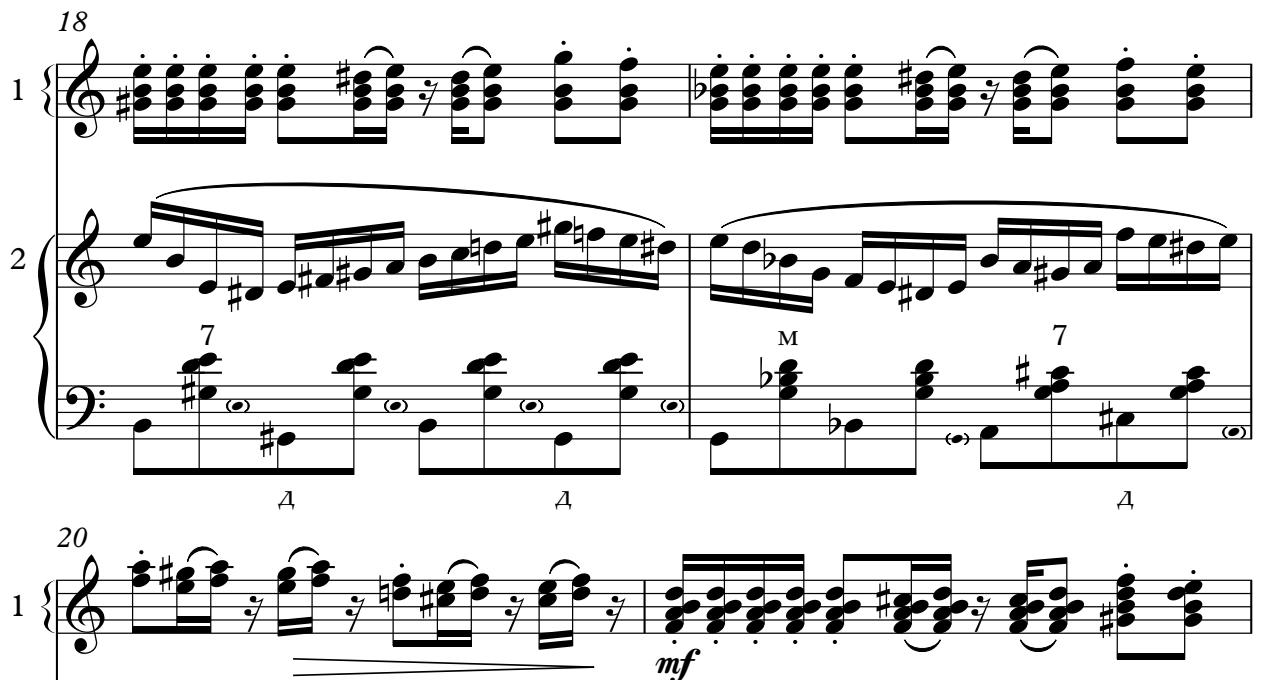
Moderato

1 { **Moderato**
1 { *mp*
2 { **Moderato**
2 {
M
7
1 {
3 {
A
1 {
2 {
M
7
M
1 {
5 {
A
1 {
2 {
7
M
B
7
A
A
1 {
8 {
A
1 {
mf
2 {
7
M
1 {
2 {

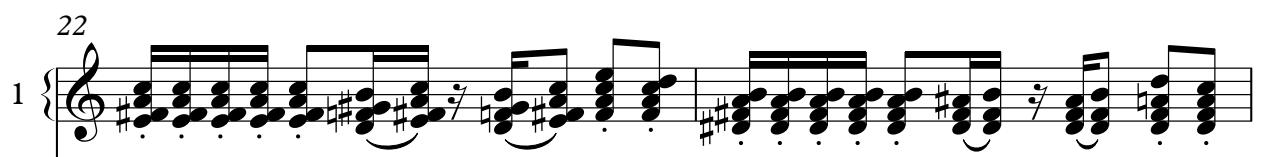
10

1 {

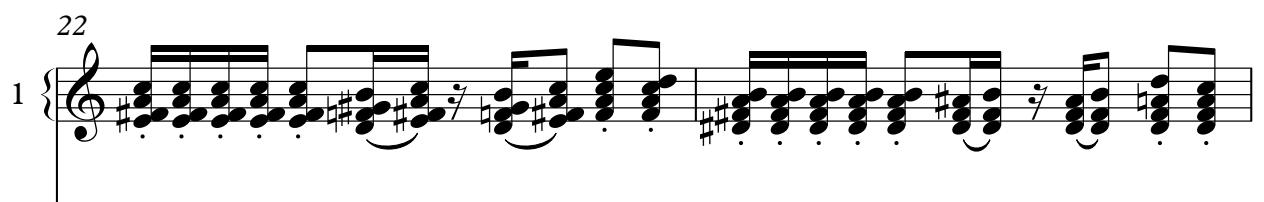
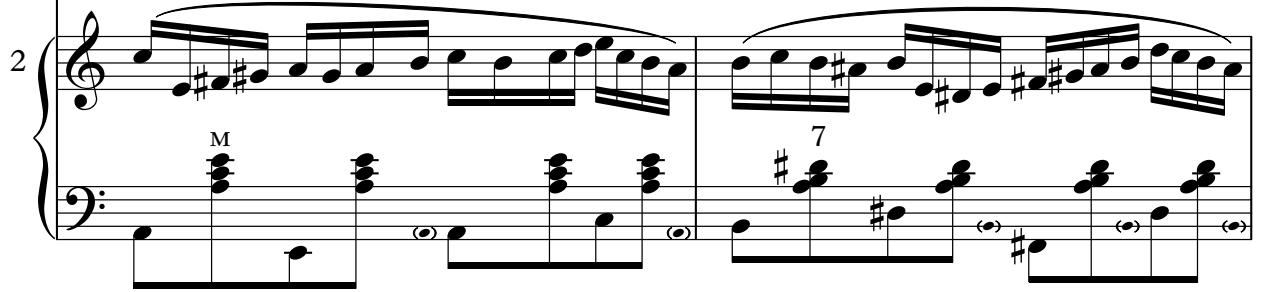
18

1 {
 2 {

20

1 {
 2 {

22

1 {
 2 {

24

1 {
 2 {

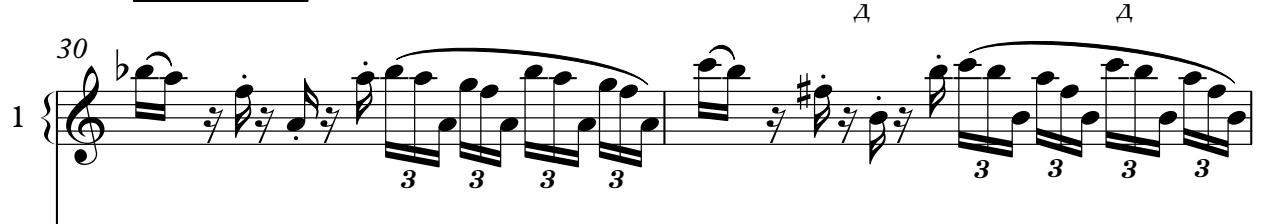
26

1 {
 Д Д Д Д

28

1 {
 М 7
 Д Д

30

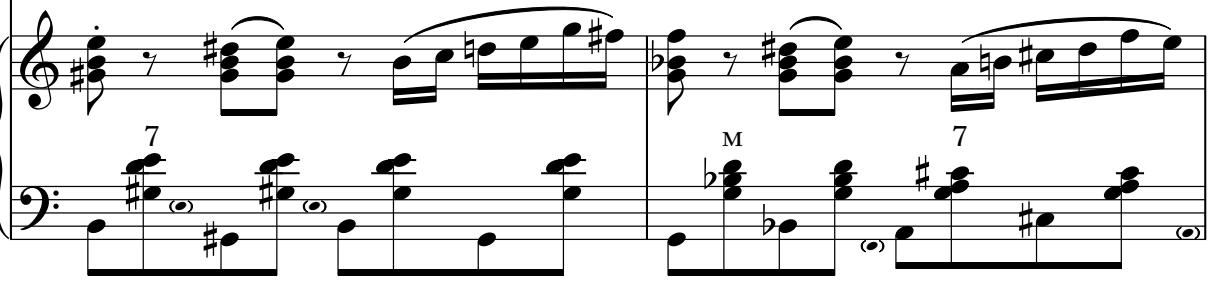
1 {
 М 7
 Д Д

32

1 {
 7
 Д Д

34

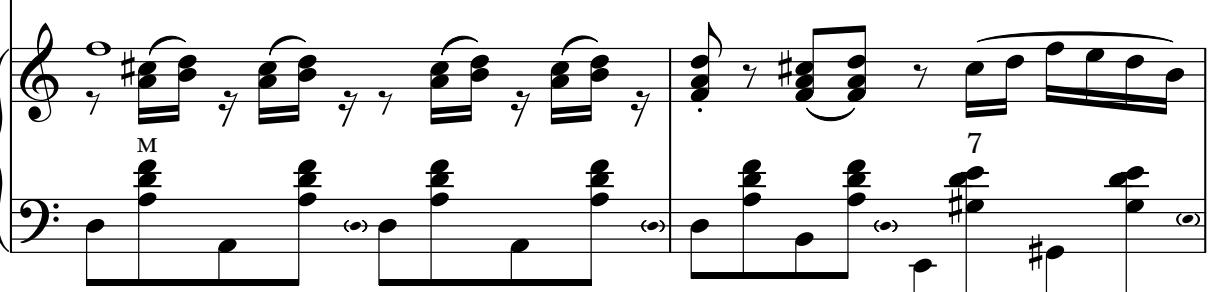
1 {

2 {

д д м д

36

1 {

2 {

д д м д

38

1 {

2 {

д д м б д д

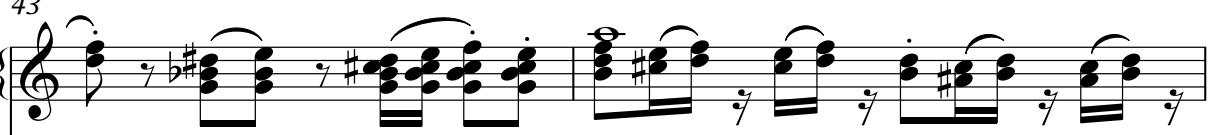
40

1 {

2 {

д д 7 м д д

43

1 { }

2 { }

Д

45

1 { }

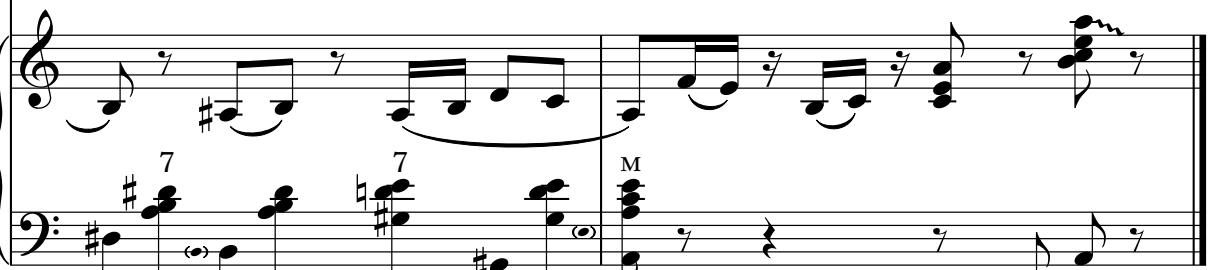
2 { }

Д Д

47

1 { }

p *f*

2 { }

Д Д

Улюбленець долі

Музика Р.Бажиліна
Аранжування Т.Бодрої

Allegretto

Musical score page 1, system 1. Treble clef, common time. Measure 1 starts with a dynamic *mf*. The melody consists of eighth and sixteenth notes.

Allegretto

Musical score page 1, system 2. Treble and bass staves. Measure 2 shows a bassoon part with eighth-note chords. The measure ends with a fermata over the bassoon's note.

Musical score page 4, system 1. Treble clef, common time. Measure 4 continues the melodic line from the first system.

Musical score page 4, system 2. Treble and bass staves. Measures 4-5 show the bassoon playing eighth-note chords. Measure 5 ends with a fermata over the bassoon's note.

Musical score page 7, system 1. Treble clef, common time. Measure 7 continues the melodic line from the fourth system.

Musical score page 7, system 2. Treble and bass staves. Measures 7-8 show the bassoon playing eighth-note chords. Measure 8 ends with a fermata over the bassoon's note.

10

1 { G clef, 4/4 time. Measure 10: 1st ending. 2nd ending follows.

2 { G clef, 4/4 time. Measure 10: 2nd ending. Measures 11-12: 1st ending. Measures 13-14: 2nd ending.

13

1 { G clef, 4/4 time. Measure 13: dynamic f. Measures 14-15: eighth-note patterns.

2 { G clef, 4/4 time. Measures 13-15: eighth-note patterns.

16

1 { G clef, 4/4 time. Measure 16: dynamic sf. Measures 17-18: eighth-note patterns.

2 { G clef, 4/4 time. Measures 16-18: eighth-note patterns.

19

1 {

21

1 {

24

1 {

27

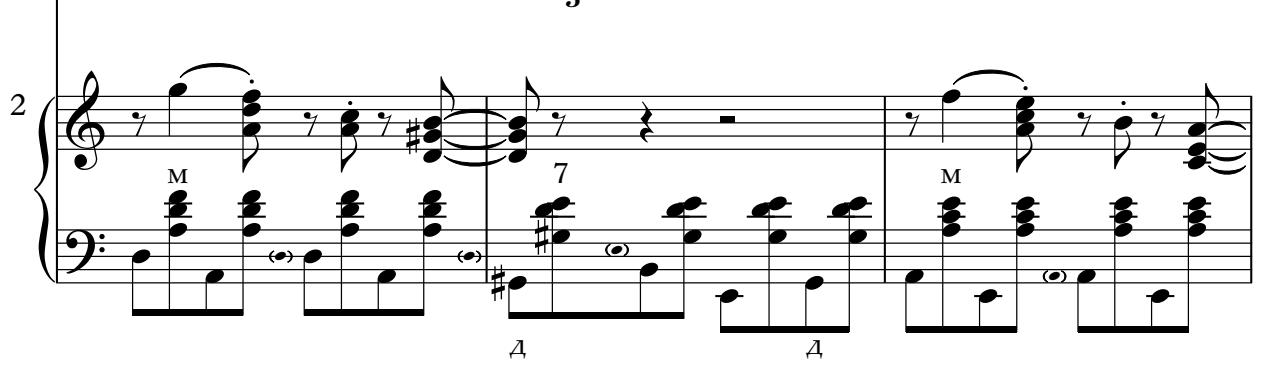
1 {

30

1 {

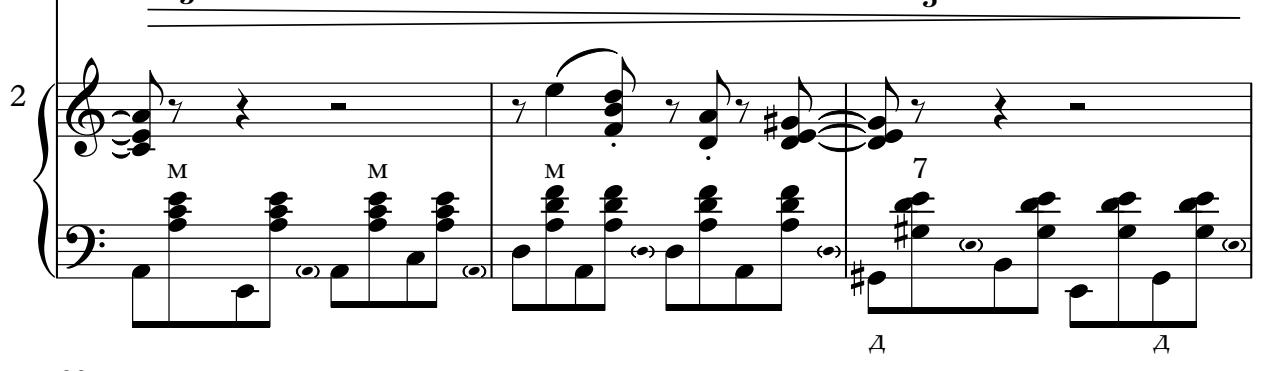
2 {

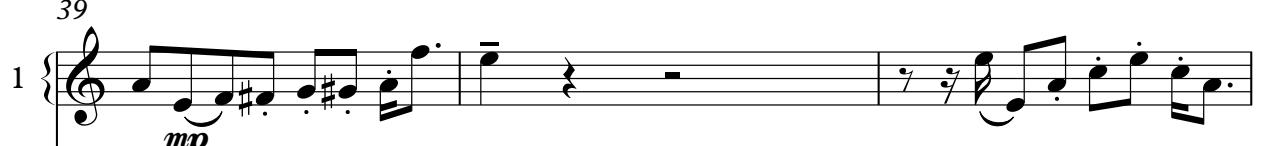
33

1 {

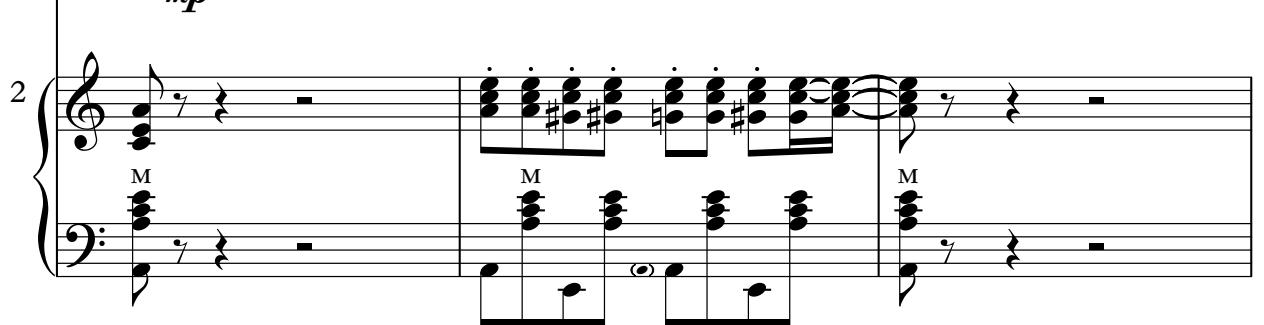
2 {

36

1 {

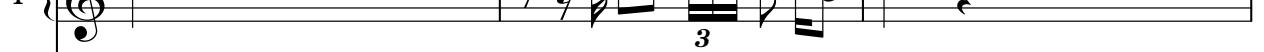
2 {

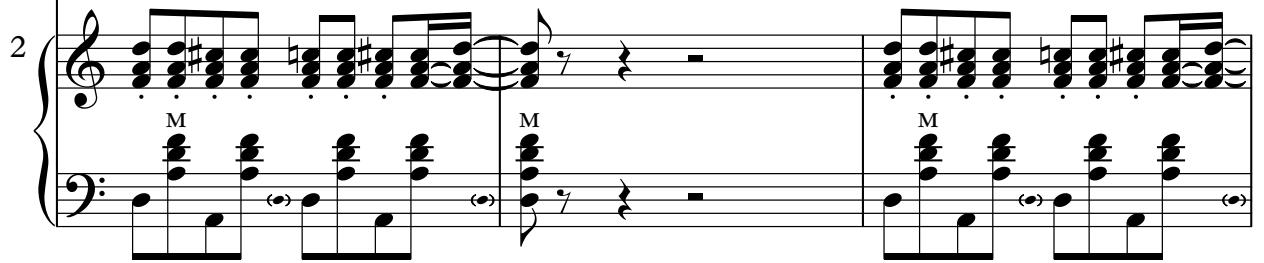
39

1 {

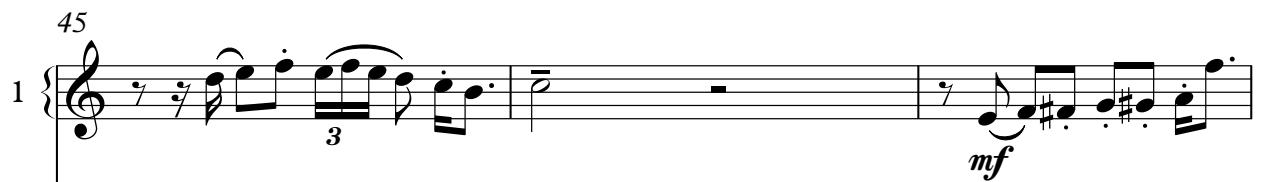
2 {

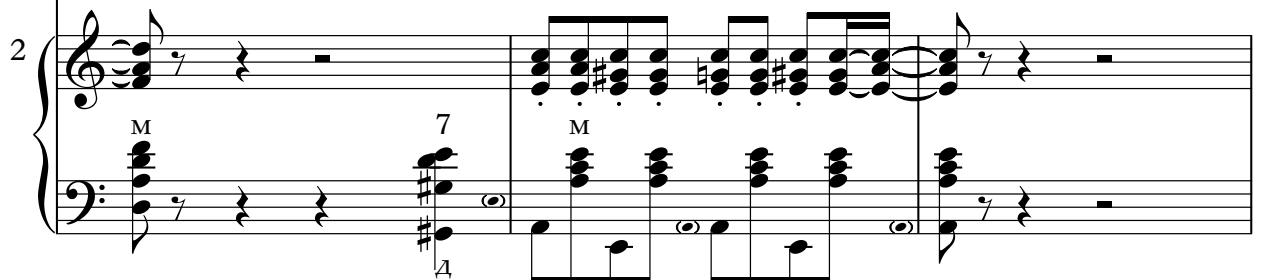
42

1 {

2 {

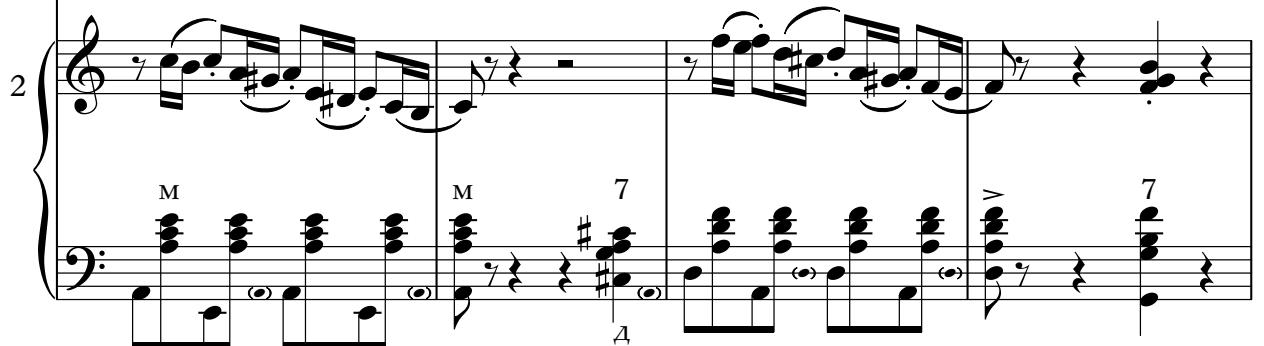
45

1 {

2 {

48

1 {

2 {

52

Варіації на тему української народної пісні
"Ой у гаю, при Дунаю"

Музика А. Гориславець
Аранжування Т. Бодрої

Andantino $\text{♩}=100$

Фортепіано

Andantino $\text{♩}=100$

Баян

5

Фортепіано

Баян

10

Фортепіано

Баян

15

Фортепіано

Баян

20

Фортепіано

Баян

25 Var. 1

Фортепіано

Баян

Фортепіано

Баян

Фортепіано

Баян

Var. 2

40

Фортепіано

Баян

45

Фортепіано

Баян

50

Фортепіано

Баян

Фортепіано
 55 Moderato $\text{♩} = 108$
 Var. 3
 $\frac{9}{8}$ p
Баян
 Moderato $\text{♩} = 108$
 $\frac{9}{8}$ M
 $\frac{9}{8}$ M

Фортепіано
 58
 $\frac{9}{8}$
Баян
 $\frac{9}{8}$
 $\frac{9}{8}$ D

Фортепіано
 61 mf
Баян
 mf M B
 D

64

Фортепіано

Баян

Фортепіано

Баян

70

Фортепіано

Баян

This musical score consists of four systems of music, each with two staves: a treble staff and a bass staff. The top system (measures 64-66) features the piano (Фортепіано) in the upper staff and the bayan (Баян) in the lower staff. Measure 64 shows eighth-note chords in the piano and eighth-note patterns in the bayan. Measure 65 begins with a dynamic *mp*. Measure 66 continues with eighth-note chords in the piano and eighth-note patterns in the bayan. The bottom system (measures 67-70) also features the piano in the upper staff and the bayan in the lower staff. Measures 67-69 show eighth-note chords in the piano and eighth-note patterns in the bayan. Measure 70 begins with a dynamic *mf*. The score uses standard musical notation with stems, beams, and rests. Specific performance instructions include slurs, grace notes, and dynamic markings like *mp* and *mf*. The bayan parts include labels 'B' and 'M' above specific notes.

73

Фортепіано

p *8va*

Баян

p

M

76 (8)

Фортепіано

(8) *pp*

Баян

pp

M

A Var. 4

79 Allegro

Фортепіано

mf

Баян

Allegro

85

Фортепіано

Баян

89

Фортепіано

poco accel.

Баян

poco accel.

94

Фортепіано

rit. A tempo

mf

Баян

rit. A tempo

Баян

Vivace

Фортепіано

100 rit. Var. 5 ♩=166

Vivace

Баян

rit. ♩=166 mp M B M

Фортепіано

106

Баян

Фортепіано

112

Баян

118

Фортепіано

Баян

123

Фортепіано

rit. **A tempo**

Баян

rit. **A tempo**

129

Фортепіано

Баян

rit.

A tempo

134

Фортепіано

A tempo

Баян

139 (8)

Фортепіано

Баян

144

Фортепіано

Баян

149

Фортепіано

8va+ | Theme
Andantino $\text{♩}=100$

Баян

Andantino $\text{♩}=100$

154

Фортепіано

Баян

159

Фортепіано

mf

Баян

mf

164

Фортепіано

Баян

168

Фортепіано

Баян

172

Фортепіано

Баян

Зміст

Передмова	3
Методичні рекомендації	4
С. Стельмах «Волошки»	8
О. Куклін «Стриб – скок»	10
О. Куклін «Хоровод»	12
О. Куклін «На карнавалі»	16
Р. Бажилін «Нав'язливий мотив»	20
Р. Бажилін «Улюбленець долі»	26
А. Гориславець Варіації на тему української народної пісні «Ой у гаю, при Дунаю»	31